



ISSN 2786-5827

Електронне наукове видання

НАУКОВИЙ ВІСНИК МІЖНАРОДНОЇ АСОЦІАЦІЇ НАУКОВЦІВ.

Серія: економіка, управління, безпека, технології

SCIENTIFIC BULLETIN OF INTERNATIONAL ASSOCIATION OF SCIENTISTS.

Series: Economy, Management, Security, Technology

Том 1, № 2, 2022

Volume 1, Issue 2, 2022

www.man.org.ua

DOI: 10.56197/2786-5827/2022-1-2-5

УДК 33.338.1

Бойко Олена Миколаївна,
кандидат економічних наук, старший науковий співробітник,
провідний науковий співробітник відділу інноваційної політики, економіки та
організації високих технологій,
Державна установа “Інститут економіки та прогнозування НАН України”,
вул. Панаса Мирного, 26, м. Київ, 01011, Україна,
email: bhelena@ukr.net,
ORCID ID: 0000-0002-6567-1679

Boiko Olena,
PhD in Economics, Senior Researcher,
Leading Research Fellow of the Department of Innovation Policy, Economy and Organization
of High Technologies,
State Organization “Institute for Economics and Forecasting, NAS of Ukraine”,
Panasa Myrnoho str., 26, Kyiv, Ukraine, 01011
email: bhelena@ukr.net,
ORCID ID: 0000-0002-6567-1679

**ТЕНДЕНЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПАРКІВ
В СВІТІ ТА МОЖЛИВОСТІ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ В УКРАЇНІ
В ВОЄННИЙ ТА ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД**

**TRENDS IN THE FUNCTIONING OF TECHNOLOGICAL PARKS
IN THE WORLD AND THE POSSIBILITIES OF IMPLEMENTATION IN UKRAINE
IN THE WAR AND POST-WAR PERIOD**

Вступ. Одним із стратегічних напрямків економічного розвитку України у воєнний та повоєнний період слід вважати розвиток інноваційної діяльності. Він забезпечує перехід економіки країни на більш високий технологічний рівень, а відповідно сприяє підвищенню конкурентоспроможності країни.

Конкурентоспроможність країни залежить від рівня розвитку технологічних парків, які можуть спеціалізуватися на розвитку однієї галузі (спеціалізовані технопарки) чи багатьох галузей (загальні технопарки), а також розвивати декілька галузей спеціалізації (напівспеціальні технопарки). Їх галузева структура представлена такими напрямками, як проведення досліджень у сфері технологій; надання інформаційних послуг; розвиток високотехнологічної промисловості, торгівлі високотехнологічними товарами, технологіями

у сфері освоєння космосу та океану; виробництво нових матеріалів; підготовка висококваліфікованих наукових кадрів.

При оцінці діяльності технологічних парків ми дійшли висновку, що вони повинні відповідати таким параметрам, як територіальне розташування, розташування в залежності від розмірів міста, розташування по відношенню до університету, загальна площа, яку займає технологічний парк, зелені зони, забудована площа (загальна площа усіх приміщень, які розташовані у технопарку), чисельність компаній, розташованих у технопарку, кількість створених робочих місць, базові та допоміжні послуги, напрямки діяльності, структура власності та ін.

Матеріали та методи. Інформаційну базу дослідження склали статистичні матеріали, нормативно-правові акти, національні програми розвитку технологічних парків. Позитивний міжнародний досвід розвитку технологічних парків можна використовувати в Україні у воєнний та повоєнний періоди з метою економічного відновлення країни.

Результати і обговорення. У результаті проведеного дослідження щодо функціонування технологічних парків в світі виявлено, що в країнах існують основні фактори їх функціонування (фізико-географічне розташування, економіко-географічне розташування). На відміну від країн світу в Україні існують фактори, які стримують розвиток технологічних парків, зокрема це наявність військових дій в зв'язку з нападом Росії на Україну. В зв'язку з цим розроблено пропозиції щодо вдосконалення нормативно-правової бази в частині функціонування технологічних парків; розвитку мережевого співробітництва; залучення коштів від міжнародних фінансових організацій на програмних принципах та ін.

Висновки. На основі вивчення особливостей функціонування технологічних парків розроблено пропозиції щодо їхньої активізації в Україні у воєнний та повоєнний періоди. Значним доробком є розроблення пропозицій у напрямку запровадження механізму державно-приватного партнерства в технологічних парках в Україні, з урахуванням особливостей досвіду країн світу.

Ключові слова: технологічний парк, інноваційна діяльність, “крапки зростання”, економічний розвиток

Introduction. The development of innovative activity should be considered one of the strategic directions of the economic development of Ukraine in the war and post-war period. It ensures the transition of the country's economy to a higher technological level, and accordingly contributes to the increase of the country's competitiveness.

The country's competitiveness depends on the level of development of technology parks, which can specialize in the development of one industry (specialized technology parks) or many industries (general technology parks), as well as develop several areas of specialization (semi-specialized technology parks). Their industry structure is represented by such directions as conducting research in the field of technologies; provision of information services; development of high-tech industry, trade in high-tech goods, technologies in the field of space and ocean exploration; production of new materials; training of highly qualified scientific personnel.

When evaluating the activity of technology parks, we came to the conclusion that they should meet such parameters as territorial location, location depending on the size of the city, location in relation to the university, the total area occupied by the technology park, green areas, built-up area (the total area of all premises located in the technology park), the number of companies located in the technology park, the number of jobs created, basic and auxiliary services, areas of activity, ownership structure, etc.

Materials and methods. The information base of the study was made up of statistical materials, regulatory and legal acts, national programs for the development of technology parks. Positive international experience in the development of technological parks can be used in Ukraine in the war and post-war periods for the purpose of economic recovery of the country.

Results and discussion. As a result of the conducted research on the functioning of

technological parks in the world, it was found that the main factors of their functioning (physical-geographical location, economic-geographical location) exist in the countries. Unlike the countries of the world, there are factors in Ukraine that restrain the development of technological parks, in particular, the presence of military actions in connection with Russia's attack on Ukraine. In this regard, proposals have been developed to improve the regulatory and legal framework in terms of the functioning of technology parks; development of network cooperation; attraction of funds from international financial organizations on program principles, etc.

Conclusions. On the basis of the study of the peculiarities of the functioning of technological parks, proposals for their activation in Ukraine in the war and post-war periods have been developed. A significant development is the development of proposals in the direction of introducing the mechanism of public-private partnership in technological parks in Ukraine, taking into account the peculiarities of the experience of the countries of the world.

Keywords: technology park, innovative activity, "growth points", economic development.

JEL Classification: D 20; L 50; O 31.

Вступ. Одним із стратегічних напрямків економічного розвитку України у воєнний та повоєнний період слід вважати розвиток інноваційної діяльності. Він забезпечує перехід економіки країни на більш високий технологічний рівень, а відповідно сприяє підвищенню конкурентоспроможності країни.

Постановка завдань полягає у визначенні основних засад створення та розвитку технологічних парків, як “крапок зростання” економічного розвитку України у воєнний та повоєнний періоди.

Питання міжнародного досвіду функціонування технологічних парків досліджують у своїх працях такі вчені-економісти як А. Гальчинський, В. Геєць, О. Мазур, А. Продіус, С. Ревуцький, В. Семиноженко, В. Яковенко та інші. Однак у дослідженнях даного напрямку недостатньо уваги приділено взаємодії суб’єктів та учасників транскордонного співробітництва в напрямку функціонування технологічних парків.

Матеріали та методи. Інформаційну базу дослідження склали статистичні матеріали, нормативно-правові акти, національні програми розвитку технологічних парків. Позитивний міжнародний досвід розвитку технологічних парків як “крапок зростання” економічного розвитку у воєнний та повоєнний періоди доцільно використовувати в Україні,

Результати і обговорення. В світі нараховується понад 700 діючих технопарків, яких найбільше зосереджено на території США – 140 од., Китаю – понад 50, Франції - понад 50, Японії – близько 50, Великої Британії – 46, Фінляндії – 17, Швеції – 16, України - 16 од. (Петрина, 2020, с. 83-90). Для багатьох країн вони стали основою трансформації моделі національної економіки від політики, орієнтованої на експорт розвитку до політики, основаної на високих технологіях та формуванні інноваційної економіки (Республіка Корея, Сінгапур, Тайвань).

Як вказує міжнародний досвід, найбільша частка технопарків розташована у великих містах (73%), а також незначна - поблизу міст (27%). Це міста з населенням понад 1 млн. осіб (43%), середні міста з чисельністю населення 700 тис. осіб (18%) та міста, в яких зосереджено до 500 тис. осіб (39%). Виключенням є технопарки Європи, які створюють у невеликих містах (53%) поза університетськими кампусами чи на їх території. Території такого технопарку коливаються від 200 тис. м² до 1 млн. м².

Основною метою діяльності технопарків необхідно вважати проведення наукових досліджень, розробку технологій і комерціалізацію результатів їхньої діяльності; створення технологічних виробництв; стимулювання інтеграції національної економіки в систему світового господарства; підготовка висококваліфікованих кадрів та ін.

До основних функцій діяльності технопарку, що сприятиме активізації “крапок зростання” економічного розвитку України у воєнний та повоєнний періоди слід віднести:

✓ проведення наукових та науково-технічних робіт;

- ✓ підтримка малих інноваційних підприємств;
- ✓ утворення та розвиток сучасної інфраструктури технопарку, кооперація з іншими організаційними формами господарювання;
- ✓ ефективне використання та розвиток науково-технічного потенціалу науково-, ВНЗ та промисловості;
- ✓ формування взаємовідносин наука-бізнес-влада-освіта;
- ✓ створення нових робочих місць для висококваліфікованих спеціалістів;
- ✓ ефективне використання людського потенціалу технопаркових структур.

Як свідчать дані за результатами проведеного аналізу у міжнародній практиці вирізняють підвиди технопарків за існуючими ознаками (Амоша, Мазур, Уханова):

✓ Дослідницький парк - здійснює неприбутковий, фундаментально-прикладний науковий трансфер. Проекти та розробки мають прикладне значення на довгострокову перспективу - понад 10 років. Визначальною умовою щодо створення та розвитку технопарку є надання державної підтримки.

✓ Науково-технологічний парк - здійснює прибутковий/неприбутковий прикладний науково-експериментальний трансфер. Період, починаючи зі стадії прикладних ННТР до стадії виробництва нового продукту триває понад 5 років. Застосовується паритетна форма підтримки з боку держави та бізнесу.

✓ Промислово-технологічний парк - здійснює прибуткову діяльність, сутність якої полягає у тимчасовому використанні площ, приміщень та обладнання для організації технологічного виробництва.

Технопарки можуть спеціалізуватися на розвитку однієї галузі (спеціалізовані технопарки) чи багатьох галузей (загальні технопарки), а також розвивати декілька галузей спеціалізації (напівспеціальні технопарки). Їх галузева структура представлена такими напрямками, як проведення досліджень у сфері технологій; надання інформаційних послуг; розвиток високотехнологічної промисловості, торгівлі високотехнологічними товарами, технологіями у сфері освоєння космосу та океану; виробництво нових матеріалів; підготовка висококваліфікованих наукових кадрів.

При оцінці діяльності технологічних парків ми дійшли висновку, що вони повинні відповідати таким параметрам, як: територіальне розташування, розташування в залежності від чисельності населення міста, розташування по відношенню до університету, загальна площа, яку займає технологічний парк, зелені зони, забудована площа (загальна площа усіх приміщень, які розташовані у технопарку), чисельність компаній, розташованих у технопарку, кількість створених нових робочих місць і збереження існуючих, базові та допоміжні послуги, напрямки діяльності, структура власності підприємств, розташованих у технопарку та ін.

Ініціаторами створення технопарків можуть бути (Коваленко, 2022, с. 35-40): вищий навчальний заклад (університет), державна лабораторія чи інститут, науково-дослідний підрозділ організації державного чи приватного сектора (країни Європи), а також спеціально створений комітет, який здійснює підготовку проектів з розвитку регіону (Туреччина). Найпоширеніший варіант створення технопарків традиційно пов'язаний з діяльністю університетів, які є не лише навчальними закладами, а й провідними центрами розвитку фундаментальної та прикладної науки.

Для управління технопарком створюється спеціальний орган управління, функції якого полягають у: визначенні функціональної структури технопарку; залученні нових організацій до технопаркової діяльності; наданні земельних ділянок для нових організацій під забудову на території технопарку або розміщенні нових організацій у наявних приміщеннях; здійсненні контролю за відповідністю діяльності організацій завданням функціонування технопарку, а в разі невідповідності профілю технопарку – виведення за його межі; створення венчурних організацій та фондів у межах технопарку тощо. Організаційно-правові форми варіюються, держава бере участь в процесі управління технопарком.

Послуги, які надають резидентам технопарку, поділяють на групи: консультаційна підтримка, сервіс з комерціалізації проектів; доступ до високотехнологічного обладнання і лабораторій; додаткові послуги (рекламні, медичні, страхові та ін.).

На підставі огляду світового досвіду розвитку технологічних парків як “крапок зростання” економічного розвитку розглянемо декілька їх моделей (Ostashko):

✓ “Американська” (в основу покладено приватне фінансування та використання державних замовлень, зокрема пов’язаних із виконанням військових замовлень). За такою моделлю функціонує найбільш відомий в світі технопарк, створений у США під назвою “Силіконова долина” на базі Стенфордського університету.

✓ “Європейська” (базується на переважному залученні державних коштів у формі дотацій). Найбільшу частку державного фінансування одержують технопарки Бельгії (близько 100%), Німеччини, Нідерландів (62-78%). На території Франції відомим є технопарк “Metz-200”, до складу якого входить понад 180 компаній (“IBM”, “Daewoo”, “Bosch” тощо).

✓ «Ірландська”. Особливістю діяльності технопарку є вузька спеціалізація (ІТ-технології) та надання державних гарантій при одержанні замовлень у сфері ІТ-технологій.

✓ “Фінська” (являє собою взірць впровадження високоефективного механізму приватно-державного партнерства). Рівень державного фінансування наукових витрат залишається одним із найбільш високих в економічно розвинених країнах. Університети займаються фундаментальними дослідженнями, які фінансуються переважно державою. Приватний сектор займається новими та перспективними ННТР, а також замовляє їх в університетів. Таке співробітництво між приватним та державним секторами є важливим механізмом обміну знаннями та науковими розробками, які необхідні для розвитку промисловості.

✓ “Японська” (технопарки створено за рахунок залучення коштів держави).

До основних форм державної підтримки технопарків як “крапок зростання” економічного розвитку в країнах, необхідно віднести (Геєць, Галюк):

- планування і створення програм розвитку технопарку (реалізація державних програм);
- участь в управлінні технопарком;
- створення інфраструктури технопарку за підтримки з боку держави, місцевих органів управління, шляхом залучення прямих інвестицій з бюджету, створення пільгових умов для приватних організацій, які приймають участь у формуванні інфраструктури технопарку (земельні ділянки технопарку можуть надаватися як на правах власності, так і в оренду; податкове стимулювання діяльності малих інноваційних підприємств; надання митних преференцій для організацій технопарку: звільнення від імпортного податку на розробку ННТР приладів та обладнання, які неможливо придбати на внутрішньому ринку, а також не стягується податок з імпортованої сировини і матеріалів, необхідних для випуску експортної продукції чи експортних операцій; інші заходи стимулювання підприємств в інноваційній сфері діяльності та інвесторів: пряме фінансування у вигляді субсидій, позик, дотацій – до 50% витрат на створення нової продукції і технологій; надання позики, у тому числі без виплати відсотків; створення венчурних фондів; надання позики на безповоротній основі – до 50% витрат на впровадження інновацій; зменшення державного мита для індивідуальних винахідників);
- нормативно-правову базу у сфері створення та розвитку технопарків (законодавчі акти, які врегульовують загальні правила їх функціонування) адаптувати згідно з європейською моделлю.

При аналізі закордонного досвіду функціонування технопарків особливої уваги надано тим країнам, які досягли вагомих результатів. В результаті чого здійснено висновок про те, що економічно розвинені держави приділяють функціонуванню технопарків значну увагу, їхня діяльність сприяє перетворенню результатів науково-технічних робіт в нові конкурентоспроможні товари, послуги, підготовці висококваліфікованих спеціалістів у сфері розвитку нової форми організації інноваційної діяльності, створенню малих та середніх

інноваційних підприємств, зменшенню інноваційного циклу від ідеї до товару та ін. Для створення технопарку за будь-якою моделлю функціонування необхідні умови, серед яких: наявність території та приміщення для розташування; функціонування організацій, розташованих на території технопарку; наявність декількох засновників та спеціального органу управління; присутність в регіоні науково-дослідних організацій; наявність висококваліфікованих спеціалістів з досвідом роботи у сфері нових технологій і створенні нової техніки; розвиток технологічної інфраструктури; наявність ризикового капіталу та ін. Позитивний досвід функціонування технопарків у світі може бути використано відносно їх розвитку в Україні з врахуванням національних особливостей та інтересів.

Вивчення зарубіжного досвіду створення та розвитку технопарків на нашу думку необхідно використовувати в Україні, як одну зі спеціальних форм організації інноваційної діяльності, спрямованої на розвиток високотехнологічного виробництва та застосування високих технологій в воєнний та повоєнний період.

Технологічний парк (технопарк) - "юридична особа або група юридичних осіб, що діють відповідно до договору про спільну діяльність без створення юридичної особи та без об'єднання вкладів з метою створення організаційних засад виконання проектів технологічних парків з виробничого впровадження наукоємних розробок, високих технологій та забезпечення промислового випуску конкурентоспроможної на світовому ринку продукції" (Закон України Про внесення змін до Закону України "Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків").

Відповідно до Закону України "Про спеціальний режим інноваційної діяльності технопарків" в Україні зареєстровано 16 технопарків, які розробили 116 інноваційних проектів (Мазур, 2013, с. 59-72). Найбільшу частку (99%) у розвитку інновацій та обсягу реалізованої продукції забезпечують такі технопарки, як "Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона", "Інститут монокристалів", "Напівпровідникові технології і матеріали, оптоелектроніка та сенсорна техніка". Метою їхньої діяльності є комерціалізація наукових досліджень академічних, вузівських та інших дослідницьких центрів, наукова продукція яких доводиться до промислових та комерційних структур. Особливістю створення та функціонування національних технопарків є те, що в зв'язку з відсутністю належного фінансування вони працюють не за традиційною моделлю (всі учасники сконцентровані в "єдиному будинку" або на спільній території), а за моделлю "технопарку без стін" (не потрібно значних первинних капіталовкладень). Така модель вперше була застосована на території США.

Вагоме значення має інституційно-правове забезпечення розвитку транскордонної кооперації України з країнами-сусідами. Зокрема це стосується таких нормативно-правових документів, як: загальні європейські нормативні документи, що стосуються питань функціонування та розвитку регіонів («Європейська хартія місцевого самоврядування" (1985 р), "Хартія конгресу місцевих і регіональних влад Європи" (1994 р.), "Європейська хартія регіонального просторового планування" (1983 р) та ін.; європейське законодавство в сфері транскордонної кооперації ("Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальною громадами" (1980) і протоколи до неї; європейські документи з питань регулювання транскордонної кооперації ("Кіотська конвенція зі спрощення та гармонізацію митних процедур" (1999 р), «Конвенція про комбіновані перевезення", "Європейська хартія регіональних мов і мов меншин" (1992 р) та ін. (Закон України "Про транскордонне співробітництво"); національне законодавство європейських країн та ін. серед них велике значення має документ, який визначає цілі державної політики в сфері транскордонної кооперації, принципи і форми державної підтримки, особливості фінансового забезпечення, повноваження суб'єктів транскордонної кооперації України - Закон України "Про транскордонне співробітництво" (2004 р.) Транскордонне співробітництво визначено як "спільні дії, спрямовані на встановлення і поглиблення економічних, соціальних, науково-технічних, екологічних, культурних та інших відносин між територіальними громадами, їх представницькими органами, місцевими органами

виконавчої влади України та територіальними громадами, відповідними органами влади інших держав в межах компетенції, визначені їхнім національним законодавством" (Закон України "Про транскордонне співробітництво»).

У ст. 5 Закону зазначено, що транскордонне співробітництво може здійснюватися: в межах створеного єврорегіону; на основі укладання угод про транскордонну співпрацю за певними напрямками економічної діяльності; шляхом встановлення контактів між суб'єктами транскордонної взаємодії на взаємовигідних умовах. У напрямку реалізації регіональної політики щодо розвитку транскордонної взаємодії актуальності набуває постанова Кабінету Міністрів України, якою затверджено "Державну програму розвитку транскордонного співробітництва на 2016-2020 роки" (2016 г.). Важливим документом є і "Державна стратегія регіонального розвитку України на період до 2020 року" (2014 р.), в якому визначено основні завдання, бар'єри та шляхи їх подолання.

Створення та розвиток технопарку може сприяти частковому вирішенню наступних цілей та задач, які визначені в Державній стратегії регіонального розвитку на період 2021-2027 року (Постанова Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 р. № 695): стимулювання розвитку "крапок зростання" та підтримки економічно менш розвинутих територій країни; формування сприятливого інвестиційного клімату, позитивного інвестиційного іміджу та просування на зовнішній ринок інвестиційних можливостей регіонів; розвиток інфраструктури регіону; залучення інвестицій у будівництво та/або реконструкцію вулично-дорожньої мережі, інженерної та соціальної інфраструктури регіону, поліпшення транспортної доступності в межах регіону; підвищення рівня інноваційної та інвестиційної спроможності регіону через удосконалення регіональної інвестиційно-інноваційної інфраструктури, а також системи правової, кадрової та інформаційної підтримки інноваційної діяльності; підтримка формування на основі наявних потужностей науково-дослідних та освітніх установ (закладів), розвиток інтелектуального капіталу, стимулювання співробітництва між навчальними закладами, науково-дослідними установами і підприємствами регіону; підтримка інтегруючої ролі регіону як центра економічного та соціального розвитку; посилення взаємодії в системі "органи місцевого самоврядування — бізнес-громада"; створення умов для продуктивної праці населення, для підвищення рівня заробітної плати в регіоні, розв'язання проблеми зайнятості населення та маятникової міграції, активізація економічної ініціативи, розвиток підприємництва на місцевому рівні.

Соціально-економічне значення функціонування технопарків на території України полягає у наступному (Зробок)¹:

- ✓ розвиток наукоємного виробництва та поширення нових технологій;
- ✓ економічне зростання слаборозвинених регіонів, у тому числі старопромислових регіонів;

- ✓ виникнення нових урбанізованих територій і науково-технічних агломерацій;
- ✓ інтернаціоналізація економіки;
- ✓ зростання чисельності зайнятих;
- ✓ розвиток соціальної інфраструктури та підвищення рівня якості життя населення;
- ✓ економічна ефективність фірм-клієнтів технопаркових структур та ін.

Розвиток технопарків в Україні має не лише позитивні аспекти, а й ризики в воєнний період. Їх можна розподілити за напрямками (Бойко, с. 171-179):

- ✓ планування розвитку технопаркових структур (відсутність єдиного понятійного апарату технопарків; недостатньо обґрунтовано мету, завдання та функції їхньої діяльності; відсутність стратегічного планування (формування плану дій на перспективу); недостатня оцінка ролі та господарського значення технопарків);

¹ Технопарки, запровадження іноземного досвіду URL: <http://ukr.segodnya.ua/sivnye-goroda-531549.html> (дата звернення: 14.07.2022); Технопарки в Саксонії. URL: <http://wachstums-kern-spremberg.de/...ick=3&tiefe=1&nr=9&nr1=10> (дата звернення: 13.04.2022); Технопарки, запровадження іноземного досвіду URL: <http://ukr.segodnya.ua/sivnye-goroda-531549.html> (дата звернення: 13.04.2022)

✓ організація діяльності технопаркових структур (недосконала нормативно-правова база і методичне забезпечення функціонування технопарків; відсутність системності взаємодії органів управління на національному та місцевому рівнях; недосконала система доступу до інформаційно-технологічних ресурсів);

✓ мотивація діяльності (недосконала система стимулювання праці висококваліфікованих спеціалістів; зменшення статусу та престижу вчених, недосконала система одержання/збереження авторського права; відсутність умов та стимулів щодо техніко-технологічного оновлення виробництва; неефективна система фінансування фундаментальних та прикладних досліджень) технопаркових структур;

✓ державний контроль щодо створення та розвитку технопаркових структур (відсутність систематичного здійснення моніторингу технопарків з метою виявлення відповідності їхньої діяльності до поставленої мети та завдань; недосконала методична база з оцінки ефективної діяльності технопарків).

1. З метою поліпшення діяльності технопарків в воєнний та повоєнний період, на нашу думку необхідно взяти до уваги досвід окремих країн щодо спільних дій та вжити негайних заходів у напрямку нормалізації їх роботи. Це стосується питань (Мазур, Ostashko; Головатюк):

- вдосконалення чинного Закону України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технопарків» та впровадження таких заходів державної підтримки розвитку технопарків, як: звільнення від податків на прибуток та додану вартість з обігу від реалізації товарів; звільнення від сплати ввізного мита; звільнення від сплати ПДВ при імпорті товарів; кошти, отримані в іноземній валюті від реалізації продукції, не підлягатимуть обов'язковому продажу; проведення розрахунків за експортно-імпортними операціями, зокрема матеріалів (строк до 180 календарних днів), нових устаткування, обладнання та комплектуючих (720 календарних днів); прискорену амортизацію основних фондів; фінансової підтримки: повне або часткове (до 50%) безвідсоткове кредитування; повна або часткова компенсація відсотків;

- кадрового забезпечення (зростання чисельності підготовлених технологічних менеджерів, підготовка на замовлення технопарків високоспеціалізованих фахівців, підвищення кваліфікації зайнятих в сфері виробництва наукомісткої продукції і високих технологій та ін.) створення та розвитку технопарків;

- надання державної фінансової підтримки для розвитку технопарків та оновлення матеріально-технічної бази;

- розроблення ефективного механізму взаємодії науки-бізнесу-влади, у тому числі через систему електронного урядування та створення онлайн-послуг;

- інтернаціоналізації національних технопарків та їхнє включення до глобальних інноваційних мереж шляхом залучення прямих іноземних інвестицій, трансферу технологій та розвитку співробітництва з іноземними технопарками;

- здійснення досліджень стосовно перспектив розвитку технопарків, розроблення на їхній основі програм та систем оцінювання результатів їх функціонування та ін.

Висновки. Виконання запропонованих заходів дозволить не тільки зберегти технопарки в Україні, але й сприятиме їх зростанню в повоєнний період. Вони можуть виступати формою децентралізації прийняття рішень в сфері науково-технічної політики; активізувати ризикову діяльність "знизу", надаючи підтримку розвитку малих наукомістких фірм і венчурного підприємництва; сприяти підвищенню кваліфікації спеціалістів у сфері виробництва наукомісткої продукції і високих технологій; оцінити відповідність рівня виробництва на проривних напрямках рівнем кваліфікації зайнятих в економіці будь-якого регіону країни.

Список використаних джерел.

1. Амоша О. І. Активізація інноваційної діяльності: організаційно-правове та

соціально-економічне забезпечення. Донецьк, 2007. 328 с.

2. Мазур А. А., Пустовойт С. В. Технологічні парки України: цифри, факти, проблеми. *Наука та інновації*. 2013. Т. 9. № 3. С. 59–72.

3. Уханова І. О. Розвиток та функціонування технопарків: світовий досвід та специфіка в Україні. Одеса : Атлант, 2012. 131 с.

4. Коваленко О. Технологічні парки: сутність, класифікація. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 38. С. 35–40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-18>

5. Ostashko, T., Olefir, V., Venger, V., Boiko, O. A Comparative Analysis of the Trade and Industrial Policies of Ukraine and China in the Context of the Obor Initiative. *Comparative Economic Research. Central and Eastern Europe*. 2021. Vol. 24(2). Pp. 119–136.

6. Геєць В. М., Семиноженко В. П. Інноваційні перспективи України. Київ, 2006. 336 с.

7. Галюк І. Б., Петрина М. Ю., Петренко В. П. Інноваційні структури як прогресивна форма реалізації інтелектуального потенціалу людських ресурсів держави. Івано-Франківськ, 2015. 344 с.

8. Закон України Про внесення змін до Закону України “Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків” та інших законів України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3333-15> (дата звернення: 02.01.2022)

9. Закон України “Про транскордонне співробітництво”. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1861-15> (дата звернення: 02.01.2022)

10. Бойко О., Васюткіна Н. та ін. Механізми забезпечення інноваційного підприємництва в умовах глобалізації них викликів / за ред. докт. економ. наук, проф. Л. В. Фролової, канд. екон. наук, доц. С. О. Єрмак. Одеса, 2020. С. 171–197.

11. Петрина М. Ю., Кочкодан В. Б. Особливості реалізації інноваційного потенціалу технопарків провідних країн світу. *Економіка та управління національним господарством*. 2020. Вип. 39. С. 83–90.

12. Буторіна В. Розвиток виробничо-технологічної підсистеми інноваційної інфраструктури НІС в Україні. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 6. С. 107–111.

13. Зробок О. О., Макалюк І. В. Технологічні парки України: особливості функціонування та зарубіжний досвід. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. 2017. Вип. 20. URL: <http://sb-keip.kpi.ua/article/view/103552> (дата звернення: 18.06.2022)

14. Головатюк В. Інноваційний розвиток України в контексті європейської інтеграції. *Наука та наукознавство*. 2017. № 3(97). С. 33–39.

References.

1. Amosha, O. I. (2007), *Aktyvizatsiia innovatsiinoi diialnosti: orhanizatsiino-pravove ta sotsialno-ekonomichne zabezpechennia* [Activation of innovative activity: organizational, legal and socio-economic support], Donetsk, Ukraine.

2. Mazur, A. A. and Pustovoit, S. V. (2013), “Technological parks of Ukraine: figures, facts, problems”, *Nauka ta innovatsii*, T. 9, vol. 3, pp. 59–72.

3. Ukhanova, I. O. (2012), *Rozvytok ta funktsionuvannia tekhnoparkiv: svitovyi dosvid ta spetsyfika v Ukraini* [Development and functioning of technoparks: global experience and specifics in Ukraine], Atlant, Odesa, Ukraine.

4. Kovalenko, O. (2022), “Technology parks: essence, classification”, *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 38, pp. 35–40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-18>

5. Ostashko, T., Olefir, V., Venger, V. and Boiko, O. (2021), “A Comparative Analysis of the Trade and Industrial Policies of Ukraine and China in the Context of the Obor Initiative”, *Comparative Economic Research. Central and Eastern Europe*, vol. 24(2), pp. 119–136.

6. Heiets, V. M. and Semynozhenko, V. P. (2006), *Innovatsiini perspektyvy Ukrainy* [Innovative prospects of Ukraine], Kyiv, Ukraine.

7. Haliuk, I. B., Petryna, M. Iu. and Petrenko, V. P. (2015), *Innovatsiini struktury yak*

prohresyvna forma realizatsii intelektualnoho potentsialu liudskykh resursiv derzhavy [Innovative structures as a progressive form of realizing the intellectual potential of the state's human resources], Ivano-Frankivsk, Ukraine.

8. The Law of Ukraine On Amendments to the Law of Ukraine “On the Special Regime of Innovative Activities of Technological Parks” and other laws of Ukraine. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3333-15> (accessed January 02, 2022)

9. Law of Ukraine “On cross-border cooperation”. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1861-15> (accessed January 02, 2022)

10. Boiko, O., Vasiutkina, N., etc. (2020), *Mekhanizmy zabezpechennia innovatsiinoho pidpriemnytstva v umovakh hlobalizatsii nykh vyklykiv* [Mechanisms for ensuring innovative entrepreneurship in the conditions of globalization and their challenges] ed. L. V. Frolova, S. O. Yermak. Odesa, Ukraine.

11. Petryna, M. Iu. and Kochkodan, V. B. (2020), “Peculiarities of realizing the innovative potential of technoparks of the leading countries of the world”, *Ekonomika ta upravlinnia natsionalnym hospodarstvom*, vol. 39, pp. 83–90.

12. Butorina, V. (2015), “Development of the production and technological subsystem of the innovative infrastructure of NIS in Ukraine”, *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, vol. 6, pp. 107–111.

13. Zrobok, O. O. and Makaliuk, I. V. (2017), “Technological parks of Ukraine: peculiarities of operation and foreign experience”, *Suhasni problemi ekonomici i pidpriemnytstvo*, vol. 20. URL: <http://sb-keip.kpi.ua/article/view/103552> (accessed June 18, 2022)

14. Holovatiuk, V. (2017), “Innovative development of Ukraine in the context of European integration”, *Nauka ta naukoznavstvo*, vol. 3(97), pp. 33–39.

Стаття надійшла до редакції 01.08.2022 р.

Рецензовано 18.08.2022 р.

Опубліковано 30.08.2022 р.